MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№1

2026 yanvar

Milliy nashrlar

OAK: https://oak.uz/pages/4802

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

ISSN: 3060-463X

Elektron nashr, 412 sahifa.
2026-yil, yanvar

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Bosh muharrir:
Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:
Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor
Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,
Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent
Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD
Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)
Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.
Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor
Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikasiya va kompyuter tizimlari, telekommunikasiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz:
1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА УЗБЕКИСТАНА....26
Каракулов Фарход Зайпудинович

TRANSPORT TIZIMIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA TAKOMILLASHTIRISH USULLARI....33
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna

QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARNING SIFAT MENEJMENTI TIZIMINI BAHOLASH....38
Achilov Ilmurad Nematovich

TURIZM OBYEKTLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI....45
Toshtemirov Xojiakbar Qahramon o‘g‘li

КАЧЕСТВО КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКОВ УЗБЕКИСТАНА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРОБЛЕМНЫХ КРЕДИТОВ....51
Алиева Сусанна Сейрановна

ВЛИЯНИЕ ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ И РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ НА РАЗВИТИЕ ОВЦЕВОДСТВА И КАРАКУЛЕВОДСТВА В ГЛОБАЛЬНОМ МАСШТАБЕ....58
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич

BARQAROR INVESTITSIYALAR: IQTISODIYOTDAGI ROLI VA DOLZARBLIGI....65
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna

KRAUDFANDING – BARQAROR RIVOJLANISHNI AMALGA OSHIRISH UCHUN INNOVATSION MOLIYAVIY VOSITA SIFATIDA....71
Ashurova Oltin Yuldashevna

FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARINI DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB-QUVVATLASHDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI....78
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna

QISHLOQ XO‘JALIGI MAHSULOTLARI UCHUN BARQAROR BREND QIYMATINI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI....84
Bekmurod Davlatmuratovich Ollaberganov, Zilola Baxramovna Abdikarimova

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUVNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI....89
Atajanov Kamal Atavayevich

AVTOTRANSFORMATORLARNING TASHQI MAGNIT MAYDONINING MATEMATIK MODELI....96
Pirmatov Nurali Berdiyarovich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Baxriddinov Begzod Alibek o‘g‘li

O‘ZBEKISTON VA JAHON AMALIYOTIDA BUDJET MUASSASALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING RIVOJLANISHIGA RETROSPEKTIV TAHLIL....101
Berdiyev Toshkenboy Panjiyevich

TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: RISKGA ASOSLANGAN YONDASHUV VA AMALIY MEXANIZMLAR....108
Tojiyev Sardor Dilmurod o‘g‘li

TIJORAT BANKLARI DEPOZIT BAZASINI MUSTAHKAMLASHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI....113
Shayxiyev Boburbek Ulug‘bekovich

DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA OLIY TA’LIM TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING KONSEPTUAL MODELI....120
Abdullayev Javohir Abdumalik o‘g‘li

GEODEZIYA VA GIS TEXNOLOGIYALARINING INTEGRATSIYASI 125
Ziynura sabirova

RESPUBLIKADA UY-JOY QURILISHI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DAVLAT VA XUSUSIY SEKTOR HAMKORLIGINING O‘RNI 129
Otajonov Tohirjon Xo‘janazar o‘g‘li

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА АО «УЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙУЛЛАРИ» В УСЛОВИЯХ СТРУКТУРНЫХ РЕФОРМ 133
Кадирова Шарофат Амоновна

KASBLARNI MODERNIZATSIYA QILISH VA MEHNAT BOZORINING YANGI MODELINI BARPO ETISH 139
Ruziyev Oybek Abdumuminovich, Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich

O‘ZBEKISTONDA AVTOMOBIL BIZNESINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 143
Saidov Dilshodbek Razzakovich

QISHLOQ JOYLARIDA MEHNAT RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI 148
Amaniyazova Rayxan Bayniyazovna

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ МАЛОМОЩНЫХ СЕТЕВЫХ СОЛНЕЧНЫХ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СТАНЦИЙ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА 153
Кудратов Афзалхужа Рустамович, Далмурадова Наргиза Нуриллаевна, Шогучкаров Санжар Кодирович

MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA’SIRI 161
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich

INNOVATSION BANK EKOTIZIMLARINING TIJORAT BANKLARI RIVOJLANISHIDAGI ROLI 165
Aliyev Hasan Rayimjonovich

ANALYSIS OF FACTORS OF INTENSIVE ECONOMIC GROWTH IN UZBEKISTAN 171
Sharipov Kamil

SUN’IY INTELLEKT – TO‘RTINCHI SANOAT INQILOBINING ASOSI 176
Kalonov Muxiddin Baxriddinovich

KORXONALARDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNING TASHKILIY VA IQTISODIY MASALALARI 187
Jumayev Samariddin Ziyodullaevich

YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASI ASOSIDA KICHIK BIZNES FAOLIYATINI OSHIRISH YO‘LLARI 193
Isroilov Dilshodbek Rustamovich

TALABALARDA O‘Z-O‘ZINI TARTIBGA SOLISH KO‘NIKMALARINING RIVOJLANISHIDA INTERAKTIV TA’LIM PLATFORMALARINING O‘RNI 198
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Gulnora Abdullo qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi

XIZMAT KO‘RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING XORIJIY TAJRIBASI 203
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich

XORAZM VILOYATIDA KAMBAG‘ALLIK DARAJASINING O‘ZGARISHI VA BU JARAYONGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI 208
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna

IQTISODIY-MATEMATIK VA SSENARIYLI YONDASHUVLARDAN FOYDALANIB SANOAT RIVOJLANISHINI BAHOLASH VA PROGNOZLASH 213
Turdiyev Ulug‘bek Qayumovich, Qayumova Nurafshona Ulug‘bek qizi

EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARINING DOLZARBLIGI 217
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o‘g‘li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

LEGAL AND INSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF ECONOMIC COOPERATION BETWEEN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN AND INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS 222
Yovkochev Sherzod

ICHKI AUDIT FUNKSIYALARINING ICHKI NAZORATNI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI 228
Tursunov Shohruxmirzo Baxtiyor o'g'li

MOSH DONINI YANCHIB OLISHDA QO'LLANILADIGAN QURILMANI LOYIHALASH 232
Qurbanov Abdimalik Jo'rayevich

DAVLAT BOSHQARUVIDA SAMARADORLIKNI BAHOLASH: INSTITUTSIONAL MEXANIZMLAR, RAQAMLI YECHIMLAR VA AMALIY KUTILMALAR 239
Sarvar Saidov Xayrulloyevich

O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASI DOIRASIDA UNING INFRATUZILMASINI TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH BORASIDA TAVSIYALAR 244
Tashov Mizrob Maxmudovich

DAVLAT BOSHQARUV ORGANLARIDA INSON KAPITALINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI 251
Mashrabaliyev Ibroximbek Mashrabaliyevich

ФИНАНСЫ И ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА 257
Айматова Фарида Хуразовна

ZAMONAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI 263
Salayeva Dilafro'z Aybekovna

ДИАГНОСТИКА СИНХРОННОГО ДВИГАТЕЛЯ НА ОСНОВЕ ИЗМЕРЕНИЯ ВНЕШНЕГО МАГНИТНОГО ПОЛЯ 267
Пирматов Нурали Бердярович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Мамуров Алмас Жумабой угли

XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI VA XUSUSIYATLARI 275
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna

СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В СДЕЛКАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ 279
Ли Илларион Георгиевич

KO'P YADROLI CPU VA GPU ARXITEKTURALARIDA DIFFERENSIAL TENGLAMALARNI SONLI YECHISH UCHUN PARALLEL ALGORITMLARNI ISHLAB CHIQISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH 284
Ismailov Shixnazar Rashid o'g'li, Ubaydullayev Farrux Fathulla o'g'li, Odilov Asliddin Isoq o'g'li

СИСТЕМАТИЧЕСКОЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ — ОСНОВА ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ 291
Муталов Абдуазим

O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNING HUDUDIY TARKIBI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI 295
Ermamatov Shonazar Jumakulovich

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA SIYOSATI: INSTITUTSIONAL VA RAQAMLI ISLOHOTLAR 302
Sobirov Yo'ldoshboy Ro'zimboevich

QASHQADARYO VILOYATINING IJTIMOIY-IQTISODIY SALOHIYATI VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI 310
Tuyev Abdurahmon Yusubopvich

TEMIR YO'L STANSIYALARIDA STRELKALI O'TKAZGICH QURILMALARI BO'YICHA YO'L QO'YILGAN NOSOZLIKLAR VA ULARNING TAHLILI 315
Yunusova Gulshanoy Umarali qizi

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

SANOAT KORXONALARIDA ASOSIY FONDLARDAN VA ISHLAB CHIQARISH QUVVATIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO‘LLARI....320
Ulashev Xubbim Askarovich

TURLI YO‘L SHAROITLARIDA TO‘QNASHUV PAYTIDA TORMOZLASH VA BOSHQARUV PARAMETRLARI....324
Uralbayev Anvar Ubaydullayevich

YANGI YARATILGAN MAHALLIY DURAGAY PILLALARNI YAKKA CHUVISH NATIJALARINING TAHLILI....328
Sobirov Qo‘ziboy Erkinovich

UY-JOY KOMMUNAL XIZMAT KO‘RSATISHNI ZAMONAVIY YO‘LLARI....332
Boboqulov S.B.

TARJIMON DASTURLARIDA MULTITILLARNI TASNIFLASH: MAVJUD YONDOSHUVLAR VA MUAMMOLAR....338
Maxmudjanova Sayyora Yashin qizi

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ICHKI AXBOROT TIZIMLARINING MODERNIZATSIYASI ORQALI ISHLAB CHIQARISH JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISH....343
Yo‘ldoshev Nodirbek Ne’matjon o‘g‘li

NEFT VA GAZ TERMINOLOGIYASINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI....349
Jo‘rayeva Malohat Muhammadovna, Quryozova Gulshan Akmal qizi

УСИЛЕНИЕ РОЛИ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ В ДОСТИЖЕНИИ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УЗБЕКИСТАНЕ....355
Гимранова О. Б.

TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA OPERATSIYALARINING AHAMIYATI....361
Yuldashev Fozil Turapovich

QO‘SHILGAN QIYMAT SOLIG‘INI HISOBLASH VA UNDIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI....373
Jumanazarov Alisher Toshtemir o‘g‘li

ВЛИЯНИЕ КАЧЕСТВА ПУБЛИЧНОГО ФИНАНСОВОГО УПРАВЛЕНИЯ НА ДИНАМИКУ ЭКОНОМИКИ....377
Наимов Шохрух Шарофиддинович

DIVIDEND SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHDA FOYDA SIFATI VA FOYDANI BOSHQARISHNING TA’SIRI....383
Eshev Furqat A’zamovich

ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ УМНЫМ ГОРОДОМ НА БАЗЕ ЦИФРОВЫХ ПЛАТФОРМ С ОРИЕНТАЦИЕЙ НА ЧЕЛОВЕКА....388
Рахимова Мадина Шухрат кизи

XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB SIYOSATINING USLUBIY JIHATLARI....393
Toshpo‘latov A. A.

MOLIYAVIY HISOBOT ISHONCHLILIGINI OSHIRISH YO‘NALISHLARI....398
Zufarova Zilola Rahim qizi

RAQAMLI PUL TIZIMINING KORRUPSIYA VA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHDAGI INSTITUTSIONAL AHAMIYATI....403
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Abdiyev Mansur Musurmonovich

KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA SOLIQ HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH....408
Toshtemirov To‘lqin Toirjonovich

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA SOLIQ HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH

Toshtemirov To‘lqin Toirjonovich
O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi mustaqil izlanuvchisi
ORCID: 0009-0001-2983-2017
Toshkent, O‘zbekiston

Annotatsiya. Maqolada kichik tadbirkorlik subyektlarida soliq hisobini yuritishning tashkiliy va uslubiy muammolari tadqiq etilgan. Soliqqa tortish jarayonlariga ta’sir etuvchi qonunchilikdagi o‘zgarishlar tahlil qilinib, soliq hisobida xato va kamchiliklarga olib keluvchi asosiy omillar aniqlangan. Shuningdek, kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatida soliq risklarini minimallashtirish hamda korxonaning moliyaviy boshqaruvi samaradorligini oshirish maqsadida soliq hisobini optimallashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: soliq, soliq hisobi, buxgalteriya hisobi, hisob registrlari, xarajatlar, daromadlar, soliq hisobotlari, soliq riski.

Abstract. The article examines the organizational and methodological issues of tax accounting in small business entities. Legislative changes affecting taxation processes are analyzed, and the key factors leading to errors and deficiencies in tax accounting practices are identified. In addition, the study proposes scientific and practical recommendations for optimizing tax accounting in order to minimize tax risks and enhance the efficiency of a company’s financial management.

Keywords: tax, tax accounting, accounting, accounting registers, expenses, income, tax reporting, tax risk.

Аннотация. В статье исследуются организационные и методические проблемы ведения налогового учета в субъектах малого предпринимательства. Проанализированы изменения в налоговом законодательстве, оказывающие влияние на процессы налогообложения, а также выявлены ключевые факторы, приводящие к ошибкам и недостаткам в системе налогового учета. Кроме того, в работе предложены научно-практические рекомендации по оптимизации налогового учета с целью минимизации налоговых рисков и повышения эффективности финансового управления деятельностью предприятия.

Ключевые слова: налог, налоговый учет, бухгалтерский учет, учетные регистры, расходы, доходы, налоговая отчетность, налоговый риск.

KIRISH

Soliq hisobi faqat soliq hisobotlari shakllarini to‘ldirish bilangina cheklanmay, balki soliqlarni o‘z vaqtida va to‘g‘ri hisoblash hamda to‘lash jarayonlarini ham qamrab oladi. Soliq hisobini yuritishdagi buzilishlar soliq organlari tomonidan moliyaviy sanksiyalar va jarimalar qo‘llanishiga olib kelishi mumkin. Shu bois, soliq hisobini to‘g‘ri va qonunchilik talablariga muvofiq yuritish har qanday kichik tadbirkorlik subyekti faoliyatining muhim jihatlaridan biri hisoblanadi.

Soliq to‘lovchilarda 2025-yil yanvar–sentabr oylarida o‘tkazilgan soliq nazorati to‘g‘risidagi ma’lumot[1]((mlrd so‘mda)

№	Ko‘rsatkichlar	Soliq nazorati soni	Soliq to‘lovchilar jamiga nisbatan ulushi, %	Summa	Шундан, аниқланган камчиликлар соҳалар кесимида									
					Ishlab chiqarish		Umumiy ovqatlanish, savdo va xizmat ko‘rsatish		Qurilish		Qishloq xo‘jaligi		Boshqa sohalar	
					Summa	Ulushi	Summa	Ulushi	Summa	Ulushi	Summa	Ulushi	Summa	Ulushi
1.	“Avtokameral” o‘tkazilganlar soni	90311	16,3	2 439	1042	42,7	839	34,4	257	10,6	64	2,6	235	9,6

1 Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси маълумотлари асосида муаллиф томонидан тайёрланди.

2.	Kameral soliq tekshiruvi o'tkazilganlar soni	41261	7,4	27042	5574	20,6	13118	48,5	3357	12,4	1056	3,9	3937	14,5
3.	Soliq auditi o'tkazilganlar soni	3077	0,6	10205	1076	10,5	6904	67,6	1091	10,7	521	5,1	61	6

Shu bois, soliq hisobi va soliq hisoboti kichik tadbirkorlik subyektlari moliyaviy menejmentining muhim tarkibiy qismlari hisoblanadi, chunki ularning soliq qonunchiligi talablariga rioya etilishi hamda soliq risklarini minimallashtirish darajasi bevosita ushbu jarayonlarning to'g'ri tashkil etilishiga bog'liq.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Joel Slemrodning "Soliqlarga rioya qilish va ularni ijro etish" nomli maqolasida soliq moslashuvi (tax compliance) hamda uni nazorat qilish masalalari keng tahlil qilingan. Jumladan, muallif soliq hisobining soliq moslashuvi darajasini oshirish va soliq ma'muriyatchiligi sifatini yaxshilashdagi o'rni haqida ilmiy xulosalar bildirgan[2].

A.S. Fedorovaning "Iqtisodiy fanlar" jurnalida 2020-yilda chop etilgan "Kichik biznes sohasida soliq hisobi va hisobotining dolzarb muammolari" nomli maqolasida kichik korxonalarning soliq hisobi va hisobotini yuritishda duch keladigan qiyinchiliklar, jumladan, soliq qonunchiligidagi nomukammalliklar, byurokratik to'siqlar hamda malakali kadrlarning yetishmasligi masalalari yoritilgan. Shuningdek, muallif ushbu muammolarni bartaraf etish va korxonalar moliyaviy holatini yaxshilash hamda rivojlantirish uchun tizimli yondashuv zarurligini ta'kidlagan[3].

I.I. Ivanovning "Zamonaviy sharoitlarda soliq hisobi va hisobotining muammolari" nomli ilmiy maqolasida soliqqa tortish jarayonlariga ta'sir etuvchi qonunchilikdagi o'zgarishlar tahlil qilingan. Muallif soliq hisobi va hisobotida xato hamda kamchiliklar yuzaga kelishining asosiy sabablarini aniqlagan hamda biznes subyektlari uchun xatarlarni minimallashtirish va korxonaning moliyaviy boshqaruvi samaradorligini oshirish maqsadida soliq hisobi va hisobotini yuritish jarayonlarini optimallashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar bergan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada ilmiy abstraksiya, tahlil, sintez, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanilgan holda tadbirkorlik subyektlarining toifalarini belgilashga oid iqtisodchi olimlarning ilmiy tadqiqotlari hamda amaldagi normativ-huquqiy hujjatlar o'rganilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hozirgi davrda soliq hisobi kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatining asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Soliq hisobi nafaqat davlat tomonidan moliyaviy shaffoflik va nazoratni ta'minlaydi, balki tadbirkorlarning moliyaviy holati hamda raqobatbardoshligiga ham ta'sir ko'rsatadi.

Soliq qonunchiligidagi islohotlar va tez-tez o'zgarishlar, shuningdek, uning murakkabligi kichik tadbirkorlik subyektlarida soliq hisobini yuritishda yangi talablarga moslashish jarayonida qator qiyinchiliklarni keltirib chiqarmoqda.

Umuman olganda, soliq hisobini rivojlantirish tendensiyalari bir nechta asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga qamrab olmoqda.

Soliq qonunchiligini takomillashtirish. 2021-yil 1-yanvardan O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi "O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartishlar kiritish to'g'risida"gi O'RQ–683-son[4] Qonuniga muvofiq soliq hisobi va buxgalteriya hisobi amalda bir-biridan ajratildi. Ayniqsa, soliq hisobining ahamiyati foyda solig'ini hisoblash jarayonida yaqqol namoyon bo'lmoqda.

Xususan, kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan asosiy vositalarni hisobga olish, amortizatsiyani hisoblash, investitsiyaviy chegirmalarni aniqlash hamda resurs soliqlari bo'yicha soliq hisobini to'g'ri tashkil etish talab etiladi.

Xalqaro standartlar bilan uyg'unlashtirish. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 15-sentabrdagi "Moliyaviy hisob tizimini xalqaro talab va standartlarga muvofiq takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi

2 Слемрод, J.B. (2019). Tax Compliance and Enforcement. Journal of Economic Literature, 57(4), 904–954.
3 Федорова А.С. Актуальные проблемы налогового учета и отчетности в сфере малого бизнеса. // Журнал "Экономические науки". 2020. С. 25-35.
4 Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси https://lex.uz/docs/5388561.

PQ–282-son[5] qaroriga muvofiq, 2026-yil 1-martga qadar buxgalteriya hisobi milliy standartlarini kichik va oʻrta biznes uchun moliyaviy hisobning xalqaro standartlariga uygʻunlashtirgan holda moliyaviy hisobotning milliy standartlarini joriy etish boʻyicha takliflarni ishlab chiqish vazifasi belgilangan.

Shuningdek, buxgalteriya hisobi va soliq hisobi oʻrtasidagi oʻzaro munosabatlarni muvofiqlashtirish hamda tadbirkorlik subyektlarini huquqiy va uslubiy jihatdan qoʻllab-quvvatlash zarur hisoblanadi. Bunda daromadlar, xarajatlar, aktivlar va majburiyatlarni soliq hisobi maqsadlarida tan olish prinsiplari hamda tartiblarini soliq qonunchiligida aniq belgilab qoʻyish kichik tadbirkorlik subyektlari uchun soliqlarni hisoblash jarayonini soddalashtiradi.

Soliq hisobini raqamlashtirish. Soliq hisobi sifatiga taʼsir etuvchi muhim omillardan biri maxsus dasturiy mahsulotlardan foydalanish hisoblanadi. Buxgalteriya hisobini avtomatlashtirishga moʻljallangan zamonaviy dasturlar soliq hisobotlari jarayonlarini sezilarli darajada soddalashtirish va xatolar ehtimolini minimallashtirish imkonini beradi.

Ayniqsa, bugungi kunda sunʼiy intellektdan foydalangan holda soliq hisobini yuritish, shuningdek, zarur axborot texnologiyalari bilan taʼminlashga qaratilgan startaplarni rivojlantirishga ehtiyoj mavjud. Chunki mazkur yoʻnalishlardagi texnologiyalar va axborot dasturlari koʻp hollarda kichik tadbirkorlik subyektlari uchun qimmat vositalar hisoblanadi.

Shu bilan birga, Oʻzbekiston Respublikasining 2025-yil 25-dekabrdagi “Soliq va budjet siyosatining 2026-yilga moʻljallangan asosiy yoʻnalishlari qabul qilinganligi munosabati bilan Oʻzbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga oʻzgartirish va qoʻshimchalar kiritish toʻgʻrisida”gi OʻRQ–1108-son[6] Qonuniga asosan Soliq kodeksining 81-moddasiga oʻzgartirish kiritildi.

Unga muvofiq, yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq, yuridik shaxslardan olinadigan yer soligʻi, jismoniy shaxslardan olinadigan daromad soligʻi, ijtimoiy soliq, qoʻshilgan qiymat soligʻi hamda aylanmadan olinadigan soliq boʻyicha hisobotlar soliq organlarining axborot tizimlarida mavjud boʻlgan hamda soliq toʻlovchi (soliq agenti) tomonidan shaxsiy kabinet orqali kiritilgan maʼlumotlar asosida soliq organlari tomonidan elektron tarzda shakllantirilishi belgilandi.

Mutaxassislarning professional salohiyatini oshirish. Soliq hisobini yuritishda xatolarga yoʻl qoʻymaslik uchun ushbu jarayonga masʼul boʻlgan xodimlardan yuqori darajadagi kasbiy malaka talab etiladi. Bunga soliq qonunchiligi boʻyicha muntazam oʻqitish, malaka oshirish hamda bilimlarni doimiy ravishda yangilab borish orqali erishish mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Kichik tadbirkorlik subyektlarini doim soliq hisobi va hisoboti bilan bogʻliq dolzarb muammolar qiziqtirib keladi hamda ushbu yoʻnalishda tizimli izlanish va tahlil olib borishni talab etadi.

Kichik tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy imkoniyatlaridan kelib chiqqan holda, soliq qonunchiligidagi oʻzgarishlar bilan bogʻliq xavflarni minimallashtirish, moliyaviy sanksiyalar va jarimalar qoʻllanilishining oldini olish maqsadida soliq va moliya organlari tomonidan ular uchun soliq hisobini yuritish boʻyicha tegishli tavsiyalar va tartiblar ishlab chiqilishi lozim.

Mazkur chora-tadbirlar kichik tadbirkorlik subyektlariga soliq hisobi bilan bogʻliq qiyinchiliklarni muvaffaqiyatli bartaraf etish hamda boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

1. Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. Oʻzbekiston Respublikasi Soliq kodeksi.
3. Иванов И.И. Проблемы налогового учета и отчетности в современных условиях. // Журнал «Бухгалтерский учет и анализ». 2020. С. 15-25.
4. Петров П.П. Новые требования к налоговому учету и отчетности: вызовы и решения. // Сборник научных статей «Налоговая политика и бухгалтерский учет». 2021. С. 35-45.
5. Сидоров С.С. Тенденции развития налогового учета и отчетности в России. // Журнал «Финансы и кредит». 2022. С. 55-65.
6. Козлова Е.А. Особенности применения МСФО в налоговом учете и отчетности. // Книга «Современные методы бухгалтерского учета и аудита». 2023. С. 75-85.
7. Федорова А.С. Актуальные проблемы налогового учета и отчетности в сфере малого бизнеса. // Журнал «Экономические науки». 2020. С. 25-35.

5 Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси https://lex.uz/docs/772892.
6 Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси https://lex.uz/docs/7944527.

muhandislik
& iqtisodiyot
ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta’limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov
Musahhih: Zokir Alibekov
Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 1

© Materiallar ko‘chirib bosilganda “Muhandislik va iqtisodiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

“Muhandislik va iqtisodiyot” jurnali 26.06.2023-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S–5669245 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy